

Rådets direktiv 86/653/EØF af 18. december 1986 om samordning af medlemsstaternes lovgivning om selvstændige handelsagenter

EF-Tidende nr. L 382 af 31/12/1986 s. 0017 - 0021
den finske specialudgave: kapitel 6 bind 2 s. 0150
den svenske specialudgave: kapitel 6 bind 2 s. 0150

RAADET FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER HAR -

under henvisning til traktaten om oprettelse af Det europæiske økonomiske Fællesskab, særlig artikel 57, stk. 2, og artikel 100,

under henvisning til forslag fra Kommissionen¹,

under henvisning til udtalelse fra Europa-Parlamentet²,

under henvisning til udtalelse fra Det økonomiske og sociale Udvalg³, og

ud fra følgende betragtninger:

Begrænsningerne i etableringsfriheden og den frie udveksling af tjenesteydelser for formidlervirksomhed inden for handel, industri og håndværk blev ophævet ved direktiv 64/224/EOEF⁴

inden for Fællesskabet har forskellene mellem de nationale lovgivninger om handelsagentur mærkbar indflydelse på konkurrencevilkårene og på de vilkår, hvorunder dette hverv udoeves, og de kan have uheldig indflydelse på handelsagenters retsbeskyttelse i forhold til deres agenturgivere samt på retssikkerheden i handelssamkvæmet; desuden vanskeliggør disse forskelle i mærkbart omfang indgåelse og gennemførelse af aftaler om handelsagentur mellem en agenturgiver og en handelsagent med forretningssted i forskellige medlemsstater;

samhandelen mellem medlemsstaterne bør foregå på samme vilkår som på et enhedsmarked, hvilket indebærer en indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes retssystemer, for så vidt det er nødvendigt af hensyn til fællesmarkedets funktion; reglerne om lovkonflikter fjerner ikke de omtalte ulemper for handelsagentur, selv ikke efter udarbejdelse af ensartede regler, og gør derfor ikke den foreslåede harmonisering overflødig;

i denne henseende er det først og fremmest retsforholdet mellem handelsagenten og agenturgiveren, der bør tages i betragtning;

der bør ved harmonisering på et stadigt stigende niveau af medlemsstaternes lovgivning om handelsagenter tages udgangspunkt i principperne i artikel 117 i traktaten;

¹ EFT nr. C 13 af 18. 1. 1977, s. 2 og EFT nr. C 56 af 2. 3. 1979, s. 5.

² EFT nr. C 239 af 9. 10. 1978, s. 17.

³ EFT nr. C 59 af 8. 3. 1978, s. 31.

⁴ EFT nr. C 56 af 4. 4. 1964, s. 869/64.

for visse medlemsstater, for hvilke det kræver en særlig indsats at tilpasse deres lovgivning til direktivets krav, navnlig vedrørende godtgørelsen efter ophør af kontraktforholdet mellem agenturgiveren og handelsagenten, bør der gælde længere overgangsfrister -

UDSTEDT FOELGENDE DIREKTIV:

KAPITEL I: Anvendelsesområde

Artikel 1

1. De i dette direktiv fastsatte harmoniseringsforanstaltninger finder anvendelse på medlemsstaternes love og administrative bestemmelser om forholdet mellem handelsagenter og disses agenturgivere.

2. Ved handelsagent forstås i dette direktiv en selvstændig mellemmand, som er vedvarende antaget til at formidle salg eller køb af varer for en anden person, i det følgende benævnt agenturgiveren, eller til at formidle og afslutte sådanne forretninger i agenturgiverens navn og for dennes regning.

3. En handelsagent i henhold til dette direktiv kan bl.a. ikke være:

- en person, som ved stillingsbemyndigelse kan forpligte et selskab eller en sammenslutning;
- en medindehaver, der er lovligt bemyndiget til at forpligte de øvrige medindehavere;
- en af retten udmeldt bestyrer, likvidator eller kurator i et konkursbo.

Artikel 2

1. Dette direktiv finder ikke anvendelse på

- handelsagenter, som ikke modtager vederlag for deres virksomhed;
- handelsagenter, i det omfang de arbejder på vareboerser eller raavaremarkeder;
- det organ, der er kendt under betegnelsen »Crown Agents for Oversea Governments and Administrations«, og som er oprettet i Det forenede Kongerige i medfør af loven af 1979 om »Crown Agents«, eller dets datterselskaber.

2. Hver medlemsstat kan fastsætte, at direktivet ikke skal finde anvendelse på personer, hvis virksomhed som handelsagent anses for at være en bibeskæftigelse ifølge loven i denne medlemsstat.

KAPITEL II: Rettigheder og forpligtelser

Artikel 3

1. Handelsagenten skal under udøvelsen af sin virksomhed varetage agenturgiverens interesser og handle loyalt og redeligt.

2. Handelsagenten skal isaer:

- a) paa passende vis bestraebe sig paa at formidle og i givet fald afslutte de ham paalagte forretninger;
- b) give agenturgiveren alle de noedvendige oplysninger, han er i besiddelse af;
- c) overholde rimelige instrukser fra agenturgiveren.

Artikel 4

1. Agenturgiveren skal over for handelsagenten handle loyalt og redeligt.

2. Agenturgiveren skal isaer:

- a) stille det noedvendige materiale, som vedroerer de paagaeldende varer, til raadighed for handelsagenten;
- b) skaffe handelsagenten de oplysninger, som er noedvendige for agenturkontraktens gennemfoerelse, navnlig underrette ham inden for en rimelig frist, saa snart agenturgiveren kan forudse, at agenturforretningernes omfang bliver vaesentligt mindre end det, handelsagenten normalt kunne have forventet.

3. Agenturgiveren skal inden for en rimelig frist underrette handelsagenten om sin accept eller sit afslag eller om manglende gennemfoerelse af en agenturforretning, som denne har formidlet.

Artikel 5

Parterne kan ikke fravige artikel 3 og 4.

KAPITEL III: Vederlag

Artikel 6

1. Saafremt parterne ikke har truffet nogen aftale herom og med forbehold af medlemsstaternes ufravigelige retsfor skrifter om vederlagets stoerrelse, har handelsagenten ret til det vederlag, som paa det sted, hvor han udoever sin virksomhed, er saedvanligt for agenter for varer af den art, som er genstand for agenturkontrakten. Er der ikke paa stedet noget saadant saedvanligt vederlag, har handelsagenten ret til et rimeligt vederlag, hvorved alle de forretningen vedroerende omstaendigheder tages i betragtning.

2. Enhver del af vederlaget, der varierer efter forretningernes antal eller stoerrelse, betragtes ved anvendelsen af dette direktiv som provision.

3. Artikel 7 til 12 finder kun anvendelse, saafremt handelsagenten helt eller delvis betales gennem provision.

Artikel 7

1. Handelsagenten har ret til provision af en agenturforretning, der afsluttes i agenturkontraktperioden,

- a) saafremt den er afsluttet ved hans medvirken, eller
- b) saafremt den er afsluttet med en tredjemand, som han tidligere har skaffet som kunde for saa vidt angaar lignende forretninger.

2. For forretninger, der afsluttes i agenturkontraktperioden, har handelsagenten ligeledes ret til provision,

- saafremt han har faaet overdraget et bestemt geografisk omraade eller en bestemt kundekreds, eller
- saafremt han har eneret med hensyn til et bestemt omraade eller en bestemt kundekreds,

og forretningen er afsluttet med en kunde, der hoerer til dette omraade eller denne kundekreds.

Medlemsstaterne indfoerer et af de ovennaevnte to led omhandlede alternativer i deres lovgivning.

Artikel 8

Handelsagenten har ret til provision af en agenturforretning, som er afsluttet efter kontraktens ophoer,

- a) saafremt forretningen hovedsagelig er bragt i stand ved den virksomhed, han har udfoldet i agenturkontrakt-perioden, og den afsluttes inden for en rimelig tid efter kontraktens ophoer, eller
- b) saafremt agenturgiveren eller handelsagenten, i overensstemmelse med betingelserne i artikel 7, har modtaget tredjemands ordre foer agenturkontraktens ophoer.

Artikel 9

Handelsagenten har ikke ret til den i artikel 7 omhandlede provision, hvis den foregaaende agent i medfoer af artikel 8 har erhvervet ret dertil, medmindre det i betragtning af omstaendighederne er rimeligt at dele provisionen mellem agenterne.

Artikel 10

1. Retten til provision erhverves, saa snart og i det omfang en af foelgende begivenheder indtraeffe:

- a) agenturgiveren har gennemfoert forretningen, eller
- b) agenturgiveren i henhold til aftalen med tredjemand skulle have gennemfoert forretningen, eller
- c) tredjemand har gennemfoert forretningen.

2. Retten til provision erhverves senest, naar tredjemand har gennemfoert sin del af forretningen eller skulle have gjort dette, saafremt agenturgiveren havde gennemfoert sin del deraf.

3. Provisionen skal afregnes senest den sidste dag i maaneden efter det kvartal, hvor retten hertil blev erhvervet.

4. Stk. 2 og 3 kan ikke ved aftale fraviges til skade for handelsagenten.

Artikel 11

1. Retten til provision kan kun bortfalde, hvis og i det omfang

- det godtgøres, at kontrakten mellem tredjemand og agenturgiver ikke gennemføres, og
- den manglende gennemførelse ikke skyldes omstændigheder, som kan tilregnes agenturgiveren.

2. De provisionsbeløb, som handelsagenten allerede har modtaget, tilbagebetales, hvis retten hertil er bortfaldet.

3. Stk. 1 kan ikke ved aftale fraviges til skade for handelsagenten.

Artikel 12

1. Senest den sidste dag i måneden efter det kvartal, hvor provisionen er erhvervet, sender agenturgiveren handelsagenten en nota over erhvervet provision. Denne nota skal indeholde alle væsentlige oplysninger, der har tjent som grundlag for beregning af provisionsbeløbene.

2. Handelsagenten har ret til at kræve, at der gives ham alle de oplysninger, især uddrag af regnskabet, der er til raadighed for agenturgiveren, og som er nødvendige for, at agenten kan efterprøve rigtigheden af de provisionsbeløb, der tilkommer ham.

3. Stk. 1 og 2 kan ikke ved aftale fraviges til skade for handelsagenten.

4. Dette direktiv beroerer ikke de nationale bestemmelser i de medlemsstater, der anerkender handelsagentens ret til indsigt med agenturgiverens regnskaber.

KAPITEL IV: Agenturkontraktens indgåelse og ophør

Artikel 13

1. Hver af parterne har på begæring ret til fra den anden part at modtage et underkrevet dokument med angivelse af kontraktens vilkår, herunder eventuelle senere aftalte vilkår. Der kan ikke gives afkald på denne ret.

2. Uanset stk. 1 kan en medlemsstat foreskrive, at en agenturkontrakt kun er gyldig, hvis den er indgået skriftligt.

Artikel 14

Er en kontrakt indgået for en bestemt periode, og videreføres den efter periodens udløb af de to parter, anses den for ændret til en kontrakt, der er indgået på ubestemt tid.

Artikel 15

1. Saafremt kontrakten er indgaaet paa ubestemt tid, kan hver af parterne opsige den med et opsigelsesvarsel.
2. Opsigelsesvarslet er for det foerste aar af kontraktperioden paa en maaned, for det paabegyndte andet aar af kontraktperioden paa to maaneder, for det paabegyndte tredje og for de foelgende aar af kontraktperioden paa tre maaneder. Parterne kan ikke aftale kortere opsigelsesvarsler.
3. Medlemsstaterne kan fastsaette opsigelsesvarslet for det fjerde aar af kontraktperioden til fire maaneder, for det femte aar af kontraktperioden til fem maaneder og for det sjette og alle foelgende aar af kontraktperioden til seks maaneder. De kan fastsaette, at parterne ikke kan aftale kortere opsigelsesvarsler.
4. Aftaler parterne laengere opsigelsesvarsler end de i stk. 2 og 3 naevnte, maa opsigelsesvarslet ikke vaere kortere ved opsigelse fra agenturgiverens side end ved opsigelse fra handelsagentens side.
5. Medmindre parterne har truffet anden aftale, skal opsigelse ske til udgangen af en kalendermaaned.
6. Denne artikel anvendes paa en kontrakt, der er indgaaet for en bestemt periode, og som i medfoer af artikel 14 aendres til en kontrakt, der er indgaaet paa ubestemt tid, saaledes at der ved beregningen af opsigelsesvarslet ogsaa tages hensyn til den forudgaaende bestemte periode.

Artikel 16

Dette direktiv beroerer ikke medlemsstaternes regler om adgang til at haeve kontrakten uden varsel

- a) som foelge af, at en af paterne helt eller delvis har undladt at opfylde sine forpligtelser,
- b) so foelge af ekstraordinaere omstaendigheder.

Artikel 17

1. Medlemsstaterne traeffe de noedvendige foranstaltninger for at sikre, at handelsagenten ved kontraktforholdets ophoer faar godtgoerelse i henhold til stk. 2 eller skadeserstatning i henhold til stk. 3.
2.
 - a) Handelsagenten har ret til en godtgoerelse, saafremt og i det omfang
 - han har skaffet agenturgiveren nye kunder eller i betydeligt omfang har oegget forretningerne med den bestaaende kundekreds, og forretningsforbindelserne med disse kunder fortsat vil give agenturgiveren betydelige fordele, og
 - betaling af godtgoerelse er rimelig under hensyn til samtlige omstaendigheder, herunder navnlig handelsagentens tab af provision af forretninger med disse kunder. Medlemsstaterne kan fastsaette, at disse omstaendigheder ligeledes kan omfatte anvendelse af en konkurrenceklausul som defineret i artikel 20.
 - b) Godtgoerelsen kan ikke overstige et beloeb svarende til en aarlig godtgoerelse, der beregnes paa grundlag af handelsagentens gennemsnitlige aarlige vederlag i

de sidste fem aar; hvis kontrakten er indgaaet for mindre end fem aar siden, beregnes godtgoerelsen paa grundlag af det gennemsnitlige vederlag i perioden.

c) Ydelse af denne godtgoerelse er ikke til hindrer for, at agenten kan paaberaabe sig skadeserstatning.

3. Handelsagenten har ret til erstatning for den skade, som ophoeret af hans forhold til agenturgiveren forvolder ham.

Saadan skade opstaar hovedsagelig, naar kontrakten ophoerer under omstaendigheder,

- der beroever handelsagenten provisionsbeloeb, som ville have tilkommet ham i tilfaelde af normal opfyldelse af kontrakten, samtidig med at agenturgiveren opnaar vaesentlig fordel af handelsagentens indsats;
- og/eller under omstaendigheder, hvor handelsagenten ikke har kunnet afskrive de omkostninger og udgifter, som han efter henstilling fra agenturgiveren har afholdt med henblik paa opfyldelse af kontrakten.

4. Retten til godtgoerelsen i henhold til stk. 2 eller skadeserstatning i henhold til stk. 3 bestaar tillige, naar kontraktforholdet ophoerer som foelge af handelsagentens doed.

5. Handelsagenten fortaber retten til godtgoerelse i de i stk. 2 naevnte tilfaelde eller skadeserstatning i de i stk. 3 naevnte tilfaelde, hvis han ikke inden et aar fra kontraktforholdets ophoer har meddelt agenturgiveren, at han vil goere sine rettigheder gaeldende.

6. Inden for en frist paa otte aar efter meddelelsen af dette direktiv forelaegger Kommissionen Raadet en beretning om gennemfoerelsen af denne artikel og forelaegger det eventuelt aendningsforslag.

Artikel 18

Godtgoerelsen eller erstatningen i henhold til artikel 17 skal ikke udbetales,

- a) hvis agenturgiveren haeber kontrakten paa grund af en misligholdelse, som kan tilregnes handelsagenten, og som i medfoer af national lovgivning giver adgang til at haeve kontrakten uden varsel;
- b) hvis handelsagenten haeber kontrakten, medmindre dette er berettiget som foelge af omstaendigheder, der skyldes agenturgiveren, eller som foelge af alder, svagelighed eller sygdom hos handelsagenten, saaledes at det ikke med rimelighed kan kraeves af ham, at han fortsaetter sin virksomhed;
- c) hvis handelsagenten efter aftale med agenturgiveren overfoerer sine rettigheder og forpligtelser ifoelge agenturkontrakten til en anden.

Artikel 19

Parterne kan ikke, foer kontrakten er ophoert, fravige artikel 17 og 18 til skade for handelsagenten.

Artikel 20

1. Med henblik paa dette direktiv betegnes en aftale, som begrænser handelsagentens udoevelse af erhvervsvirksomhed efter kontraktens ophoer, som en konkurrenceklausul.
2. En konkurrenceklausul er kun gyldig, hvis og i det omfang den
 - a) er indgaaet skriftligt, og
 - b) vedroerer det geografiske omraade eller den kundekreds og det geografiske omraade, som handelsagenten har faaet tildelt, samt de varetyper, som han havde i agentur i henhold til kontrakten.
3. Konkurrenceklausulen kan hoejst gælde i to aar efter kontraktens ophoer.
4. Denne artikel beroerer ikke nationale retsregler, som fastsaetter andre restriktioner for konkurrenceklausulernes gyldighed eller anvendelse, eller som fastsaetter, at domstolen kan begrænse parternes forpligtelser i henhold til en saadan aftale.

KAPITEL V: Almindelige og afsluttende bestemmelser

Artikel 21

En medlemsstat har ikke i henhold til nogen bestemmelse i dette direktiv pligt til at kraeve offentliggoerelse af oplysninger, hvis saadan offentliggoerelse er uforenelig med samfundsinteresser i den paagaeldende stat.

Artikel 22

1. Medlemsstaterne saetter inden den 1. januar 1990 de noedvendige bestemmelser i kraft for at efterkomme dette direktiv. De underretter straks Kommissionen herom. Disse bestemmelser finder i det mindste anvendelse paa de kontrakter, der indgaaes efter bestemmelseernes ikrafttraeden.

De finder anvendelse paa loebende kontrakter senest den 1. januar 1994.

2. Fra meddelelsen af dette direktiv fremsender medlemsstaterne til Kommissionen teksten til de vigtigste administrativt eller ved lov fastsatte bestemmelser, som de udsteder paa det af dette direktiv omfattede omraade.

3. Imidlertid aendres datoen den 1. januar 1990 i stk. 1, foerste afsnit, for saa vidt angaar Irland og Det forenede Kongerige til den 1. januar 1994.

For saa vidt angaar Italien aendres naevnte dato til den 1. januar 1993 med hensyn til de forpligtelser, der foelger af artikel 17.

Artikel 23

Dette direktiv er rettet til medlemsstaterne.

Udferdiget i Bruxelles, den 18. december 1986.

Paa Raadets vegne

M. JOPLING

Formand